

Bölüm 17

FAKÜLTE YÖNETİMİNİN ARAŞTIRMA KÜLTÜRÜNE DESTEĞİNE İLİŞKİN BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Ayşegül PALTA & Yılmaz TONBUL

Giriş

Bilgilerin üretilmesi ve paylaşılması rolünü gerçekleştirmede üniversitelerin önemli bir yeri bulunduğu gerek araştırma sonuçları gerekse birçok raporda farklı biçimlerde dile getirilmektedir. Üniversite işlevlerine yönelik görüşlerin eğitim verme, bilgi üretme, bilgiyi yayma gibi konularda yoğunlaştığı görülmektedir. Örneğin; Humboldt' a (Sorkin,1983) göre üniversiteler; eğitim ve araştırma faaliyetlerinin birlikte yürütüldüğü yer olarak tanımlanırken; Adorno'ya (1990) göre üniversite, pozitivizme karşı bir tutum izlerken, bilimsel çalışmaların amacı dünyaya müdahale edebilmektir. Üniversiteler, bir yandan bilgi üretiminde etkin rol alırken, diğer yandan bilgiyi üretecek insanları yetiştirme ve bu üretimi sürekli kılmaya görevini üstlenmektedir.

Üniversitelerde araştırma ortamlarında bilimsel bilgi rastgele değil; olaylar ve kavramlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi yoluyla elde edilmektedir. Bu sistematik bilgi edinme sürecine“araştırma” denilmektedir (Büyüköztürk, 1994).Üniversitelerde araştırmaların yürütülmesinde araştırmacılara önemli görevler düşmektedir.

Genel olarak akademisyenlerden öğretim görevlerinin dışında, araştırma yapımları ve bu araştırmalardan elde ettikleri bulguları paylaşmaları beklenir (Kitapçı, 2002) ve yapılan bu araştırmalar bilimin ilerlemesine katkıda bulunmaktadır (Mengi ve Schreglmann, 2013). Türkiye’de yayınların önemli bir kısmının akademisyenler tarafından yapıldığı bilinmektedir (Moed, 2006). Bilim insanlarının bilim dünyasının kendilerine duyduğu güveni koruyacak nitelik ve nicelikte araştırmalar yapımları ve araştırma kültürünü geliştirerek gelecek nesillere aktarmaları önemli görülmektedir.

Araştırma kültürüne önem verilmesi, ülkenin gelişmişlik düzeyinin bir göstergesi olarak düşünülebilir. Bu bağlamda, ülkelerin gelişmiş ülkeler olabilmeleri için, bilimsel anlamda üretken akademisyenlere sahip olmaları beklenir. Araştırma kültürünün gelişimi, stratejik planlama, liderlik ve elverişli iklime ihtiyaç duyan uzun vadeli bir süreçtir. Alan yazın incelendiğinde, araştırma kültürünü tanımlamada şu ifadeler yer verildiği görülmektedir: Evans(2011), araştırma kültürünü,“araştırmacının gelişimi” şeklinde ifade etmektedir ve “bireyin araştırma yapabilmek için sahip olduğu beceri, tutum, yetenek, anlayış ve istek” olarak tanımlamıştır. Hill (1999) araştırma kültürünü, “araştırmaların geliştiği ve biriktiği çevre” olarak tanımlamak-

Veri Toplama Aracının Güvenirliği

Tablo 5'te ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik değerleri verilmiştir:

Tablo 3. Ölçeğin Cronbach Alfa Değerleri

Puanlar	Cronbach Alfa
Geliştirme	,86
Etik değerler	,94
Finans	,87
Kültürel semboller	,76
İletişim	,89
Toplam	,95

Tablo 3' e göre Cronbach α , geliştirme boyutu için .86, etik değerler alt boyutu için .94, finans alt boyutu için .87, kültürel semboller alt boyutu için .76 ve iletişim alt boyutu için .89 ve ölçeğin toplamı için .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tümü ve alt boyutları açısından güvenilirlidir.

Sonuçlar ve öneriler

Bu çalışmada, eğitim fakültesindeki öğretim elemanlarının; fakülte yönetiminin araştırma kültürüne desteğine ilişkin algı ve beklentilerini belirlemeye yönelik 5 alt boyuttan oluşan 29 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. AFA ve DFA sonuçları da ölçeğin geçerliliğini teyit etmiştir. Cronbach Alpha değerleri, ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Tamamıyla ve alt boyutları açısından güvenilir bir ölçektir. Sonuç olarak, bu ölçeğin öğretim elemanlarıyla yapılacak çalışmalarda uygulanabilir olduğu söylenebilir. YÖK, fakülte üst yöneticilerinin görev ve sorumlulukları kapsamına 'Kurumlarında araştırmaların nicelik ve niteliğini geliştirmekten sorumludurlar' ibaresi eklenebilir. Bu bağlamda da hem akademik personelin hem de fakülte yöneticilerinin bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olması beklenmektedir. Bu araştırma yurt içi vakıf üniversitelerinde ve yurt dışındaki üniversitelerde de yürütülebilir. Bu ölçme aracının benzeri fakülte yöneticileri için de geliştirilebilir. Fakülte yöneticileriyle görüşme yapılarak, verimli bir araştırma kültürü geliştirmenin önündeki engeller araştırılabilir.

Kaynakça

- Adorno, T. W. (1990). Eleştiri, toplum üzerine yazılar.(Çev: M. Yılmaz Öner).İstanbul: Belge.
- Büyüköztürk, Ş. (1994). Türk Eğitim Sisteminde araştırma eğitimi.Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 27(1), 385-400.
- Büyüköztürk, Ş. (2007).Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.Ankara: Pegem A.
- Çelik, V. (2002). Okul kültürü ve yönetimi. Ankara: Pegem A.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş.(2010). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları. Ankara: Pegem A.
- Erdem, O. ve Dikici, M. (2009). Liderlik ve kurum kültürü etkileşimi. Elektornik Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (29), 198-213.

Evans, L. (2007, Aralık 11-13). Developing research cultures and researchers in HE: The role of leadership. the Annual Conference of the Society for Research into Higher Education (SRHE), Brighton, Sussex, England.

Evans, L. (2011). What research administrators need to know about researcher development?: Towards a new conceptual model. *Journal of Research Administration*, 42(1), 15-37.

Hansson, F. ve Mønsted, M. (2008). Research leadership as entrepreneurial organizing for research. *Higher Education*, 55(6), 651-70.

Hill, R. (1999, Temmuz 12-15). Re visiting the term 'research culture'. The Higher Education Research and Development Society of Australasia Annual International Conference, Melbourne, Australia.

Kitapçı, A. (2002). Yükseköđretim mevzuatı. İstanbul: Okan.

Lodhi, A. (2012). A pilot study of researching the research culture in Pakistani public universities: The academics' perspective. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 31, 473 – 479.

Mengi, F. ve Schreglmann, S. (2013). Akademisyenlik bağlamında bilimsel üretkenliği etkileyen çevresel faktörler. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-17.

Moed, H.F. (2006). Bibliometricrankings of worlduniversities. CentreforScienceandTechnologyStudies Report http://www.researchgate.net/publication/228339761_Bibliometric_rankings_of_world_universitiesErişim tarihi: 04.11.2016

Schein, E. (1992). *Organizational culture and leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Sorkin, D. (1983). Wilhelm Von Humboldt: The theory and practice of self-formation, 1791-1810. *Journal of The History of Ideas*, 44, 55-73.